

Joanna Wiczorek
Zespół Szkolno Gimnazjalny im. M. Konopnickiej
w Niechcicach
ul. Częstochowska 27
97-340 Rozprza
www.joannawiczorek.pl

III. Starożytny Rzym

Sprawdzana czynność:

Uczeń

- ✓ określa położenie geograficzne i warunki naturalne starożytnego Rzymu

Zadanie 1

Określ położenie geograficzne starożytnego Rzymu nanosząc wszystkie niezbędne informacje na mapę.

Źródło mapy: <http://www.unc.edu>

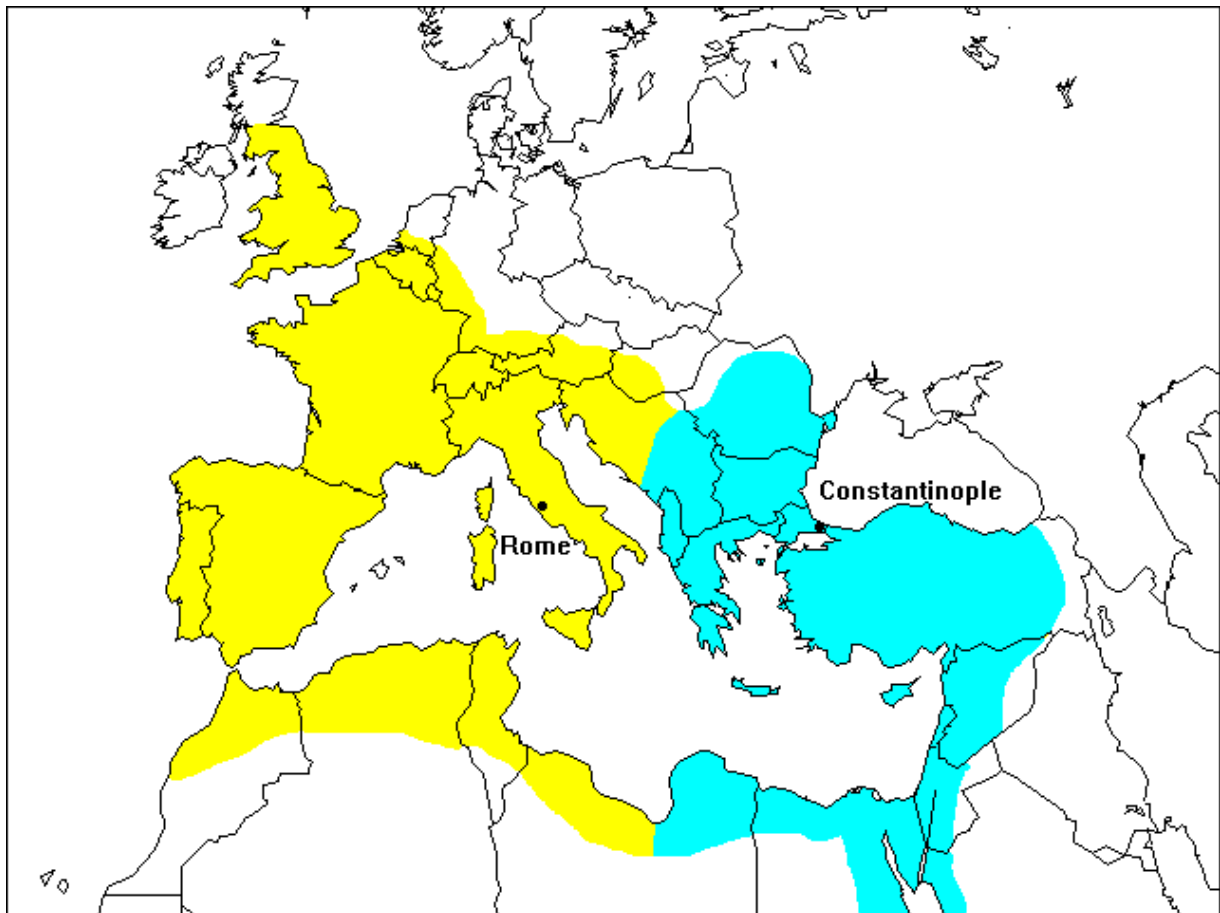
Sprawdzana czynność:

Uczeń

- ✓ analizuje mapę i przyporządkowuje ją właściwemu okresowi historycznemu

Zadanie

Przeanalizuj treść zamieszczonej mapy i zaproponuj dla niej tytuł.
Tytuł powinien zawierać określenie tematu i czasu.

Źródło mapy //www.emersonkent.com

.....
.....

Sprawdzana czynność:
Uczeń
✓ potrafi wskazać informacje prawdziwe i fałszywe dotyczące historii starożytnego Rzymu

Zadanie

Wpisz literę „P” w kółko obok zdań prawdziwych, a „F” – przy zdaniach fałszywych.

a. Dyktator sprawował władzę w Rzymie dożywotnio.

- b. Początek republiki rzymskiej datujemy na rok 509 p. n. e.
- c. Cesarz Dioklecjan w roku 284 wprowadził nowy ustrój zwany dominatem.
- d. Według legendy Rzym został założony w 735 r. p. n. e.

Sprawdzana czynność:

Uczeń

- ✓ opisuje kontekst wydarzenia historycznego
- ✓ wie, w jakiej typowej sytuacji użyłby wyrażenia „kości zostały rzucone”

Zadanie

Napisz, do jakiego historycznego wydarzenia odnoszą się słowa Juliusza Cezara: „*Kości zostały rzucone*” (*Alea iacta est* z łac.). Następnie podaj dosłowne znaczenie wyrażenia.

1.....
.....
.....
.....

2.....
.....
.....
.....

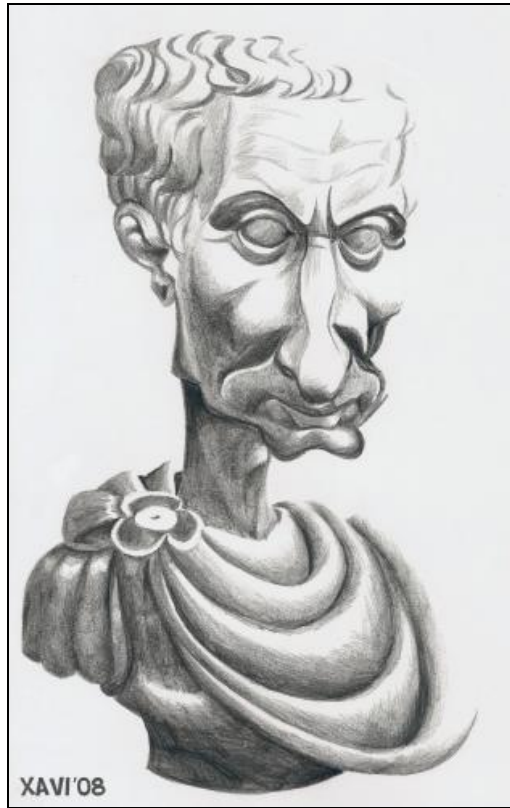
Sprawdzana czynność:

Uczeń

- ✓ wie, kogo przedstawia karykatura

Zadanie

Przyjrzyj się uważnie ilustracji, następnie odpowiedz na pytanie, kogo przedstawia karykatura?

Źródło karykatury: www.toonpool.com

Sprawdzana czynność:

Uczeń

- ✓ zna urzędy z czasów republiki rzymskiej

Zadanie

Podaj nazwy urzędników, o których mówią poniższe teksty.

pretor, konsul, edyl, cenzor, trybun ludowy, dyktator, kwestor

1. Dowodził armią, po zakończonym urzędzie był namiestnikiem prowincji, zwoływał Zgromadzenie Ludowe i Senat, miał inicjatywę ustawodawczą, kadencja trwała rok: rok ten otrzymywał nazwę tegoż urzędnika.
2. Przewodniczył sądom.

3. Układał listy senatorów, dokonywał spisu obywateli, zajmował się finansami państwa, jego kadencja trwała 5 lat.

4. Zajmował się organizacją igrzysk, porządkiem w mieście, rozdawnictwem zboża, sprawował nadzór nad targowiskami oraz miarami i wagami.

5. Administrował finansami państwa i armii.

6. Nietykalny, obrońca praw ludu, miał prawo weta w stosunku do rozporządzeń Zgromadzenia Ludowego, urzędników, Senatu. Jego dom musiał być zawsze otwarty, aby szukający schronienia mogli do niego wejść.

7. Obdarzony pełną władzą w chwili zagrożenia, wojny na czas 6 miesięcy. Posiadał nieograniczoną władzę, od jego decyzji nie było odwołania.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.

Sprawdzana czynność:

Uczeń

✓ umieszcza wydarzenia w czasie

Zadanie

Do umieszczonych w tabeli dat dopasuj im odpowiednie wydarzenie. Wpisz w odpowiednim miejscu, literę, którą jest oznaczone.

Lp.	Data	Wydarzenie
1.	753 r. p. n. e.	
2.	509 r. p. n. e.	
3.	264 r. p. n. e.	
4.	60 r. p. n. e.	
5.	44 r. p. n. e.	
6.	31 r. p. n. e.	
7.	284 r.	

8.	313 r.	
9.	395 r.	
10.	476 r.	

- A. Wygnanie ostatniego króla etruskiego. Początek republiki rzymskiej
- B. Upadek Cesarstwa Zachodniorzymskiego
- C. Wydanie edyktu w Mediolanie przez cesarza Konstantyna Wielkiego
- D. Legendarne założenie Rzymu
- E. Wybuch I wojny punickiej
- F. I triumwirat (Juliusz Cezar, Gnejusz Pompejusz, Marek Krassus)
- G. Bitwa pod Akcjum
- H. Wprowadzenie dominatu.
- I. Podział cesarstwa na Zachodnie i Wschodnie Przez cesarza Teodozjusza Wielkiego
- J. Śmierć Juliusza Cezara.

Sprawdzana czynność:

Uczeń

- ✓ analizuje źródło ikonograficzne i rozpoznaje obiekt
- ✓ podaje: funkcje, jakie pełnił w starożytności i jego fundatora
- ✓ podaje charakterystyczne cechy architektoniczne na źródle

Zadanie

1. Napisz, co przedstawia poniższa ilustracja?
2. Jaką funkcję pełniła w starożytnym Rzymie?
3. *Przez, którego cesarza została ufundowana?
4. Podaj cechy architektoniczne tej budowli.

Źródło ilustracji: karenswhimsy.com

1.
2.
3.
4.

Sprawdzana czynność:

Uczeń

- ✓ określa wiek datowanego wydarzenia, zapisując go liczbą rzymską

Zadanie

W pierwszej tabeli wpisz cyfry rzymskie, natomiast w drugiej arabskie.

Cyfry arabskie	Cyfry rzymskie	Cyfry arabskie	Cyfry rzymskie
3150			MMM
44			DCCII
15			XL
2100			XIX
256			CDXL
450			MCCCXXIII

38			M
1054			MCMXCIX 1999
80			MDLVIII
1000			C
101			LIX
500			1962
2000			DC

Sprawdzana czynność:

Uczeń

✓ dokonuje analizy tekstu źródłowego

Zadanie

Przeczytaj uważnie niżej zamieszczony tekst źródłowy i odpowiedz na pytania.

Jeżeli nocą popełniona zostanie kradzież i jeśli właściciel zabija złodzieja, śmierć jego zgodna będzie z prawem.

W sprawach, w których zapada wyrok śmierci, obywatel ma prawo odwołania się do ludu [Zgromadzenia Ludowego].

Sędzia lub zgodnie z prawem wyznaczonym rozjemca, któremu udowodni się, że za wydanie wyroku wziął pieniądze, zapłaci głową.

Cokolwiek ostatecznie lud postanowi, powinno być prawem niewzruszonym.

Fragmenty z prawa XII Tablic (L e g e s D u o d e c i m T a b u l a r u m)

Źródło pytań: <http://www.ko.rzeszow.pl>

1. Prawo XII Tablic umieszczono na:

- a. XII oddzielnych kamiennych tablicach,
- b. papirusie,
- c. kolumnie tryumfalnej,
- d. XII tablicach z brązu.

2. Kogo można skazać na śmierć z Prawem XII Tablic:

- a. złodzieja, który dopuścił się przestępstwa oraz osobę, która weźmie łapówkę za wydanie wyroku,
- b. nikogo,
- c. każdego mordercę bez możliwości odwołania się do Zgromadzenia Ludowego,
- d. tylko niewolnika.

3. Rolą Zgromadzenia Ludowego było:

- a. sprzedaż i rozdawnictwo łupów wojennych,
- b. rozpatrywanie odwołań od wyroków śmierci i postanowień urzędników,
- c. dowodzenie armią,
- d. rozpatrywanie odwołań od wyroków śmierci i decydowanie o finansach państwa.

4. W czasie dwunastu wieków istnienia, Rzym przeszedł przez trzy formy ustrojowe, były to:

- a. monarchia, cesarstwo, republika,
- b. cesarstwo, królestwo, oligarchia,
- c. królestwo, republika, cesarstwo,
- d. cesarstwo, oligarchia, republika.

Sprawdzana czynność:

Uczeń

- ✓ uzasadnia wypowiedź poprzez wybraną formułę prawa rzymskiego, aktualnego po dzień dzisiejszy

Zadanie

Uzasadnij wypowiedź: *Prawo rzymskie wciąż żyje!* opierając się na jednej z podanej niżej formuł prawa rzymskiego.

Lux gentium lex- prawo jest światłem narodów.

Dura lex, sed lex - twarde prawo, lecz prawo

Ignorantia iuris nocet - nieznanostwo prawa szkodzi

Consuetudo pro lege servatur - zwyczaj jest traktowany jak prawo

Lex retro non agit - prawo nie działa wstecz

.....

.....

.....

.....
.....
.....
.....

Sprawdzana czynność:

Uczeń

- ✓ analizuje źródło ikonograficzne
- ✓ wie, jaki historyczny strój przedstawiono, czego był przejawem, co wyrażał, kto współcześnie nosi togę

Zadanie

Po obejrzeniu ilustracji odpowiedz na pytania:

- a. Jaki historyczny, lekki strój przedstawiono?
- b. Czego przejawem był w tradycji rzymskiej?
- c. Co wyrażał?
- d. Kto dzisiaj nosi taki strój?

Źródło ilustracji: historyoftheancientworld.com

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Sprawdzana czynność:

Uczeń

- ✓ wie, dlaczego Rzymianie stworzyli naukę o prawie i ugruntowali teorię nadrzędności prawa i orzeczeń prawników względem indywidualnych przypadków sądowych i arbitralnej woli sędziów
- ✓ zna zasady, które zostały wprowadzone dzięki Rzymianom do prawoznawstwa i obowiązują do dziś
- ✓ wie, jaki język jest do dzisiaj językiem prawa

Zadanie

Rzymianie stworzyli naukę o prawie i ugruntowali teorię nadrzędności prawa i orzeczeń prawników względem indywidualnych przypadków sądowych i arbitralnej woli sędziów. Wypisz trzy zasady, które zostały wprowadzone dzięki Rzymianom do prawoznawstwa i obowiązują do dziś:

Źródło: j/w

- a.
- b.
- c.

Zadanie

Jaki język jest do dzisiaj językiem prawa?

Źródło: j/w

.....

Sprawdzana czynność:

Uczeń

- ✓ potrafi napisać przemówienie w oparciu o myśl Seneki: „*Ojczyznę kocha się nie dla tego, że wielka, ale dlatego, że własna*”
- ✓ koreluje wiedzę historyczną z wiedzą z języka polskiego

Zadanie

W oparciu o myśl filozofa rzymskiego Lucjusza Anneusza Seneki (4 p. n. e. – 65 n. e.) „*Ojczyznę kocha się nie dla tego, że wielka, ale dlatego, że własna*” napisz przemówienie skierowane do kolegów/koleżanek na akademii z okazji wybranego święta narodowego (np. 11 listopada, 3 maja, [lub w obliczu rocznicy tragedii smoleńskiej]).

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Sprawdzana czynność:

Uczeń

- ✓ umieszcza na linii chronologicznej czas trwania: królestwa, republiki, cesarstwa

Zadanie

Na linii chronologicznej zaznacz czas trwania królestwa, republiki, cesarstwa.

Sprawdzana czynność:
Uczeń
✓ zna autorów starożytnych powiedzeń (sentencji, myśli)

Zadanie

Dopasuj autora do poniższych wypowiedzi.

Juliusz Cezar, Horacy, Cycero.

[.....] *Carpe diem* – (dosł. Chwytaj dzień) Korzystaj z każdego dnia; nie marnuj mijających chwil.

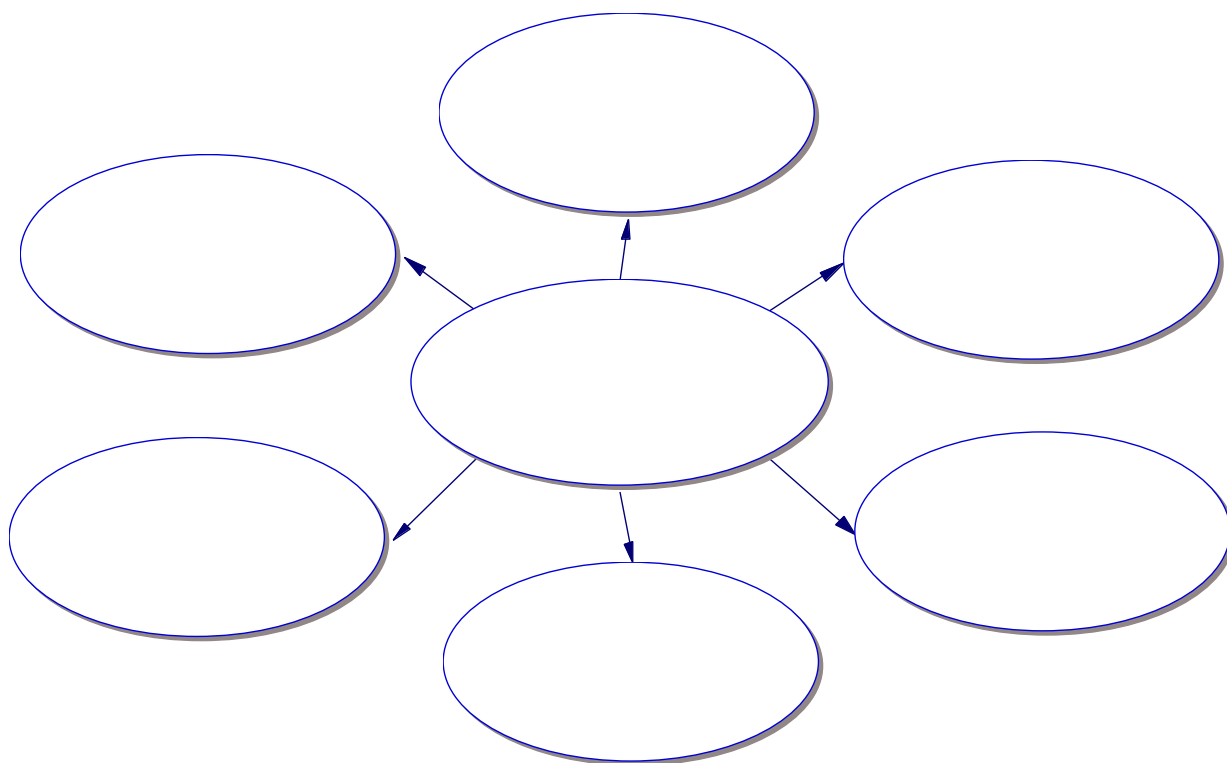
[.....] *Historia magistra vitae est* – Historia jest nauczycielką życia.

[.....] *Veni, vidi, vici* – Przybyłem, zobaczyłem, zwyciężyłem.

Sprawdzana czynność:
Uczeń
✓ zna osiągnięcia cywilizacyjne starożytnych Rzymian

Zadanie

Uzupełnij poniższy schemat dotyczący osiągnięć cywilizacyjnych starożytnych Rzymian.

Sprawdzana czynność:

Uczeń

- ✓ dostrzega uniwersalne prawdy płynące z nauki Seneki aktualne po dzień dzisiejszy

Zadanie

Przeczytaj uważnie niżej zamieszczone sentencje Seneki i odpowiedz na pytanie.

Prawda nie lubi czekać.

Człowiek dla człowieka winien być rzeczą świętą.

Rodzimy się nierówni, umieramy równi.

Bez Boga żadna myśl nie jest dobra.

Jeżeli nie wiesz do jakiego portu płyniesz, żaden wiatr nie będzie właściwy.

Jeśli chcesz być kochany, kochaj sam.

Wielki jest ten, kto w bogactwie żyje jak ubogi.

Uczymy się nie dla szkoły, lecz dla życia.

Pytanie:

Jakie uniwersalne prawdy dostrzegasz w sentencjach Seneki. Rozważ problem posługując się co najmniej 3 przykładami.

.....

.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

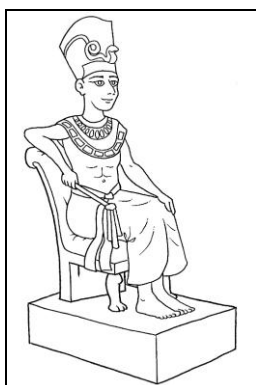
Sprawdzana czynność:

Uczeń

- ✓ potrafi określić cywilizację na podstawie podanych ilustracji

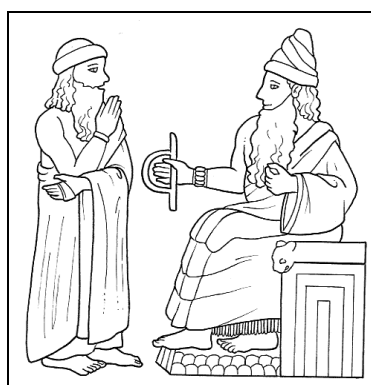
Zadanie

Określ cywilizację, z której pochodzą poszczególne ilustracje.

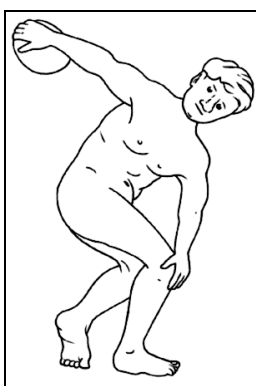
A.

Źródło ilustracji: www.midisegni.it/storia/disegn

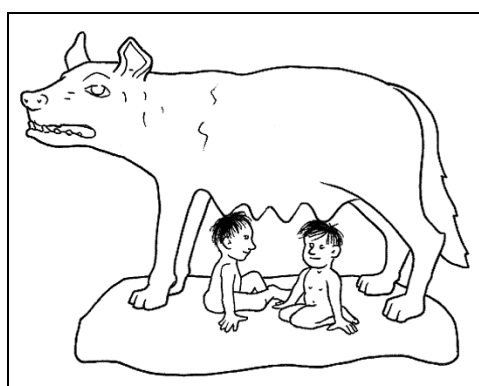
B.

Źródło ilustracji: www.midisegni.it/storia/disegn

C.

Źródło ilustracji: www.midisegni.it/storia/disegn

D.

Źródło ilustracji: www.midisegni.it/storia/disegn

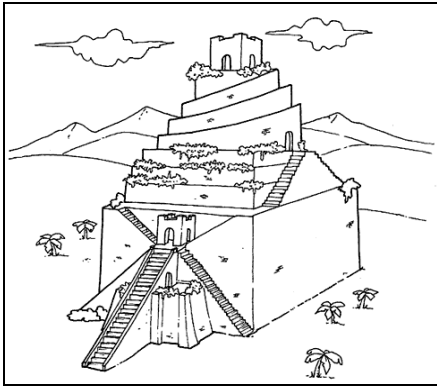
E.

Źródło ilustracji: www.midisegni.it/storia/disegn

F.

Źródło ilustracji: www.fantasyjr.com

G.

Źródło ilustracji: www.midisegni.it/storia/disegn

H.

Źródło ilustracji: www.midisegni.it/storia/disegn

A. -

B. -

C. -

D.

E.-

F. -

G. -

H. -

Sprawdzana czynność:
Uczeń
✓ zna wydarzenia dotyczące historii starożytnego Rzymu

Zadanie
Uzupełnij tablicę chronologiczną dotyczącą historii starożytnego Rzymu.

